

**ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА
ТЕХНОЛОГІЙ**
ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ, ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРАВА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ І ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ, ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА
ПІДПРИЄМСТВ

Затверджено:

Протокол засідання кафедри
фінансів, обліку і оподаткування
№ 1 від 29 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри ФОО

 С.М. Шуляренко

Викладач	ШПИРКО Ольга Миколаївна Кандидат економічних наук, доцент
Посилання профіль викладача на сайті ДУІТ	Шпирко Ольга Миколаївна
E-mail	olja53@ukr.net
Факультет, Кафедра	Факультет Управління і технологій/ Кафедра Фінансів, обліку і оподаткування м. Київ, вул. Івана Огієнка, 19, каб. 602
Консультації	Кожен понеділок та середу з 14 до 16 м. Київ, вул. Івана Огієнка, 19, каб. 602 або за ZOOM посилання

Офіційна назва освітньої програми	Облік і оподаткування
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань, спеціальність	07 «Управління та адміністрування» 071 «Облік і оподаткування»
Статус дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	Цикл дисциплін професійної підготовки, вибіркова
Курс / Семестр викладання	4/7
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS / 90 загальна кількість годин
Види та кількість аудиторних занять, денна/ заочна	Лекції – 16 годин / 4 годин Практичні заняття – 14 години / 4 години
Форма контролю	Залік
Локація та матеріально-технічне забезпечення	Аудиторія згідно з розкладом. Мультимедійний проектор, мережа Internet.
Мова викладання	Українська

Мета вивчення дисципліни	Дисципліна спрямована на формування у студентів системи знань, умінь і навичок з методології, методики та інструментарію формування і застосування основних положень визнання активів, зобов'язань і капіталу, а також доходів, витрат і фінансових результатів, які будуть прийнятними для складання фінансової та інших форм звітності і допоможуть прийняти обґрунтовані управлінські рішення.
Загальні компетентності	ЗК 01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 03. Здатність працювати в команді. ЗК 08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
Спеціальні (фахові) компетентності	СК 03. Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення. СК 06. Здатність здійснювати облікові процедури із застосуванням спеціалізованих інформаційних систем і комп'ютерних технологій. СК 09. Здійснювати зовнішній та внутрішній контроль діяльності підприємства та дотримання ним законодавства з бухгалтерського обліку і оподаткування. СК 11. Здатність демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.
Програмні результати навчання	ПРН 3. Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності. ПРН 4. Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств. ПРН 16. Аналізувати розвиток систем, моделей і методів бухгалтерського обліку на національному та міжнародному рівнях з метою обґрунтування доцільності їх запровадження на підприємстві.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Змістовий модуль 1. Нормативно-методологічні основи формування облікової політики

Тема 1. Облікова політика за національними та міжнародними стандартами

Виникнення облікової політики як об'єктивний чинник розвитку економіки. Економічний зміст і призначення облікової політики. Нормативна база формування облікової політики. Ієрархічність рівнів облікової політики та їх вплив на облікові процеси. Складові облікової політики: суб'єкти, об'єкти та їх елементи. Порядок розкриття та способи внесення змін до облікової політики та облікових оцінок підприємства. Облікова політика за НП(С)БО та МСБО.

Тема 2. Порядок формування та документування облікової політики

Сучасний стан та проблеми формування облікової політики. Принципи формування облікової політики. Чинники, які впливають на вибір облікової політики. Методика та етапи формування облікової політики підприємства. Документальне оформлення облікової політики. Місце Наказу про облікову політику у системі внутрішніх регламентів підприємства. Облікова політика у системі інших політик підприємства. Зміст і порядок складання додатків до Наказу про облікову політику.

Тема 3. Порядок розробки робочого плану рахунків та вибір форми бухгалтерського обліку

Необхідність розробки робочого плану рахунків. Система принципів розробки робочого плану рахунків. Фактори впливу на розробку робочого плану рахунків. Етапи розробки робочого плану рахунків. Відмінності робочого плану рахунків з урахуванням специфіки діяльності підприємства. Вибір форми бухгалтерського обліку.

Змістовий модуль 2. Методичні аспекти формування облікової політики за окремими об'єктами обліку

Тема 4. Встановлення облікової політики для необоротних активів

Характеристика елементів облікової політики щодо необоротних активів, їх нормативно-правове забезпечення. Порядок встановлення вартісної межі між основними засобами та іншими необоротними матеріальними активами. Методи нарахування амортизації основних засобів. Порядок визначення порогу суттєвості для проведення переоцінки основних засобів. Методи нарахування амортизації інших необоротних матеріальних активів. Методи нарахування амортизації нематеріальних активів. Методи оцінки довгострокових фінансових інвестицій. Критична оцінка недоліків і переваг альтернативних способів обліку та оцінки, розробка пропозицій щодо вибору оптимального варіанту.

Тема 5. Визначення облікової політики для оборотних активів

Характеристика елементів облікової політики щодо оборотних активів, їх нормативно-правове забезпечення. Встановлення одиниці обліку запасів. Способи оцінки запасів. Способи обліку транспортно-заготівельних витрат, що виникають при надходженні запасів. Методи оцінки вибуття запасів. Способи обліку готової продукції. Способи оцінки незавершеного виробництва. Методи нарахування резерву сумнівних боргів. Методи оцінки активів і зобов'язань в операціях пов'язаних сторін. Критична оцінка недоліків і переваг альтернативних способів обліку та оцінки, розробка пропозицій щодо вибору оптимального варіанту.

Тема 6. Розроблення облікової політики щодо власного капіталу і зобов'язань

Характеристика елементів облікової політики щодо власного капіталу і зобов'язань: фінансові інструменти, виплати працівникам, відстрочені податкові активи, зобов'язання, забезпечення майбутніх витрат і платежів, векселі. Порядок відображення елементів облікової політики щодо власного капіталу і зобов'язань в Наказі про облікову політику.

Тема 7. Облікова політика щодо доходів, витрат і фінансових результатів

Характеристика елементів облікової політики щодо доходів, витрат і фінансових результатів, їх нормативно-правове забезпечення. Методи оцінки ступеня завершеності операцій з надання послуг. Способи обліку витрат. Порядок закриття транзитних рахунків. Перелік і склад статей калькуляції виробничої собівартості. Способи розподілу загальновиробничих витрат на змінні та постійні. Перелік і склад змінних і постійних загальновиробничих витрат. Порядок розподілу загальновиробничих витрат між видами продукції. Методи обліку витрат і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг). Порядок відображення відстрочених податкових активів та відстрочених податкових зобов'язань. Критична оцінка недоліків і переваг альтернативних способів обліку та оцінки, розробка пропозицій щодо вибору оптимального варіанту.

Тема 8. Вплив облікової політики на показники фінансової звітності та оцінку фінансового стану підприємства

Взаємозв'язок облікової політики та показників фінансової звітності підприємства. Вплив елементів облікової політики на показники Балансу (Звіту про фінансовий стан). Вплив елементів облікової політики на показники Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід). Вплив

елементів облікової політики на показники Звіту про рух грошових коштів. Вплив елементів облікової політики на показники Звіту про власний капітал. Вплив елементів облікової політики на показники Приміток до річної фінансової звітності.

Взаємозв'язок облікової політики та показників фінансового стану і ділової активності підприємства. Вплив облікової політики на оцінку майнового стану, фінансової стійкості підприємства. Вплив облікової політики на оцінку ліквідності та платоспроможності підприємства. Вплив облікової політики на оцінку ділової активності підприємства.

Результати навчання: Навчальна дисципліна «Облікова політика підприємства» дозволяє оволодіти теоретичними та практичними навиками формування облікової політики підприємства, забезпечує вивчення основних методичних та методологічних прийомів, правил та основ ведення бухгалтерського обліку, вибору оптимальних та економічно обґрунтованих методик оцінки активів, капіталу, зобов'язань, господарських операцій, статей звітності, формування розпорядчого документа підприємства щодо його облікової політики.

Індивідуальні завдання

Для стимулювання науково-дослідницького й творчого інтересу здобувачів вищої освіти і здобуття ними навичок наукової діяльності вони залучаються до виконання додаткових видів робіт в певних проєктах, ця діяльність враховується при підведенні підсумків роботи здобувачів вищої освіти у семестрі. Так, наприклад, здобувачам вищої освіти може бути запропоновано виконання рефератів за темами дисципліни «Облікова політика підприємств» у вигляді презентацій та захистити її на практичному занятті. Найкращі рекомендуються до виступу на науково-практичній конференції.

Індивідуальні види робіт можуть бути змінені та доповнені за ініціативою викладача або здобувача освіти (за погодженням із викладачем).

ОЦІНЮВАННЯ

Форми поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль – 100 балів
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру.	

Методи поточного контролю: - усний контроль (в ході опитування, бесіди, доповіді, читання тексту, повідомлення на задану тему та ін.); - письмовий контроль (контрольна робота в письмовій формі, реферат, есе, виклад матеріалу на задану тему в письмовому вигляді та ін.);

- комбінований контроль; - тестовий контроль та ін

Відвідування лекцій:

За відвідування кожної лекції нараховується 1 бал. Максимальна сума становить 12 балів.

Практичні заняття:

Оцінюються за активністю здобувачів освіти на заняттях, їх відповідями, доповідями та ступенем залученості у дискусії (до 5 балів).

Максимальна сума становить 5 балів за кожне заняття, 50 балів - максимальна сума.

Самостійна робота

Питання та завдання для самостійної роботи визначені відповідними темами курсу й регламентуються індивідуальними завданнями для кожного студента (наприклад, скласти проєкт Наказу про Облікову політику для конкретного підприємства, або/та написати і опублікувати тези з проблемних питань облікової політики тощо). Написання та захист реферату (тематика погоджується із викладачем курсу) у вигляді доповіді та/або презентації оцінюються у 10 балів.

Підсумковий контроль – Залік

Здобувач отримує підсумкову оцінку за результатами поточного контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач за залік, становить 40 балів. Разом за поточний і підсумковий контроль здобувач може отримати 100 балів.

Якщо протягом семестру здобувачем за поточним контролем набрано більше 100 балів, то

вони прирівнюються до 100.

Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни та пройшовши процедуру визнання згідно [Положення про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ДУІТ](#).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS			
Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
82-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота з двома – трьома незначними помилками
75-81		C	«Добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками
64-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу освоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, містять помилки, робота з трьома значними помилками
60-63		E	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімум критеріїв оцінки
35-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота що потребує доробки
1-34		F	«Безумовно незадовільно» теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення:

1. Робоча програма навчальної дисципліни.

2. Конспект лекцій.
3. Електронні ресурси бібліотеки ДУІТ: <https://library.duit.in.ua>.

Список рекомендованої літератури

Базова:

1. Кулик В.А., Левченко З.М. Облікова політика підприємства. Навч. пос. К.: SBA-Print, 2021, 238 с.
2. Кулик В.А. Облікова політика підприємства. К.: SBA-Print, 2020, 312 с.
3. Правдюк Н. Л., Коваль Л. В., Коваль О. В. Облікова політика підприємств. Навчальний посібник. Видавництво «Центр учбової літератури», Київ. 2020. 647 с
4. Сторожук Т. М. Облікова політика підприємства: навч. посіб. Ірпінь : Національний університет ДПС України, 2015. 240 с.
5. Садовська І. Б., Нагірська К. Є. Теорія бухгалтерського обліку: навч. посіб. Луцьк : Редакційно-видавничий відділ Луцького НТУ, 2015. 324 с.
6. Облікова політика : навч. посіб. / Г. М. Давидов, В. М. Савченко, О. В. Пальчук, та ін. ; за заг. ред. Г. М. Давидова. 2-ге вид., перероб. і доп. Кропивницький : ПП «Ексклюзив-Систем», 2017. 362 с.
7. Облікова політика підприємства. Навч. пос. Правдюк Н.Л., Коваль Л.В., Коваль О.В. К: Центр навчальної літератури. 2020. 648 с.

Допоміжна:

1. Шевців Л. Ю., Мосолова Ю. О. Облікова політика в управлінні діяльністю підприємств за умов гармонізації обліку та звітності. Бізнес Інформ. 2020. № 3. С. 260-269.
2. Садовська І. Б., Бляхарчук М. О. Облікова політика в управлінні підприємством: методика і практика : монографія. Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2018. 300 с.
3. Жадько К. С., Олійник Л. Ш., Семенюта В. В. Бухгалтерський облік: ділові ігри, ситуаційні вправи, тести : практикум. Дніпро : УМСФ, 2018. 100 с.
4. Облік, оподаткування та аудит : навч. посібник для здоб. вищ. освіти / В. Я. Плаксієнко, Ю. А. Верига, В. А. Кулик, Є. А. Карпенко. Київ : ЦУЛ, 2020. 509 с
5. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України www.mof.gov.ua
6. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>
7. Google Академія. URL: <https://scholar.google.com.ua/schhp?hl=uk>.

Додаткова інформація

Детальнішу інформацію щодо методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи та повного списку літератури наведено у Робочій програмі навчальної дисципліни.

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів ДУІТ:

[Кодекс академічної доброчесності Державного університету інфраструктури та технологій](#)
[Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у Державному університеті та технологій](#)

[Положення про Комісію з академічної доброчесності у ДУІТ та Комісію з етики та управління конфліктами у сфері академічної доброчесності у ДУІТ](#)

Порушення [Кодексу академічної доброчесності ДУІТ](#) є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним.

Списування під час контрольних заходів заборонені.

Усі письмові роботи, виконані в електронному вигляді (реферати), перевіряються на наявність плагіату згідно з [Положенням про порядок перевірки навчальних, кваліфікаційних,](#)

[науково-методичних наукових та інших робіт на наявність ознак академічного плагіату у ДУІТ](#). У випадках виявлення порушення – реагування відповідно до [Кодексу академічної доброчесності ДУІТ](#).

Щодо відвідування

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік) навчання може відбуватися в онлайн (або змішаній) формі за погодженням із деканом факультету.

Неформальна освіта

Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «[Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ДУІТ](#)».